

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

The Participation in Educational Management of the Educational Committee in Nakhon Si Thammarat Education Service Area Office 2.

นิภาวรรณ ขวดแก้ว *

ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง **

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ จงจิตร ศิริจิรกาล **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่างสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t (t-test) ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

*** กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม , การจัดการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were : 1) to determine the level of the participation in Educational Management of the Educational Committee in Nakhon Si Thammarat Education Service Area Office 2, and 2) to compare the participation in Educational Management of the Educational Committee in Nakhon Si Thammarat Education Service Area Office 2, according to the state of Educational Committee and size of school

The samples used for this research consisted of 248 members of Educational Committee in Nakhon Si Thammarat Education Service Area Office 2. The instrument used was a set of 40 point rating scale questionnaires. Statistics used for data analysis through SPSS program were percentage, mean standard deviation and t-test (Independent samples).

The research findings were as follows:

1. Participation in Educational Management of the Educational Committee in Nakhon Si Thammarat Education Service Area Office 2, as a whole was at a high level. The separated aspects of academic , budget, and general administration was as well at a high level.

2. The comparison of the participation in Educational Management of the Educational Committee in Nakhon Si Thammarat Education Service Area Office 2, according to the state of Educational Committee was significantly different at the level of .01 and according to size of school Educational Committee was significantly different at the level of .01.

Keywords : Participation, Educational Management

บทนำ

จากการติดตามผลการปฏิรูปการศึกษา 9 ปีที่ผ่านมา พบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา แม้จะได้มีการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 แล้ว แต่หน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงาน และการจัดการศึกษาเท่าที่ควร จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, 7-9) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคส่วนอื่นๆ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, 54)ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาใน

เขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน และกรรมการวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารในฐานะกรรมการและเลขานุการเป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นในการทำงาน ทบทวนรายงานการประชุม สะท้อนความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, 54)

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภารกิจจะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพราะหากระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมิเพื่อนร่วมงานอีกหลายคน ที่มีส่วนร่วมทำให้งานประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานและกรรมการในแต่ละคนจะมีความแตกต่างทางสติปัญญา ความสามารถความรู้ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการจะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา (สถิต เชาวดี, 2551, 8-9 อ้างถึงใน ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, 8-9) อากริส แมคเกรเกอร์ และลิเคอร์ท (Christ Argyis, Douglas Mc.Gregor and

Rennis Likert) เชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องพยายามสนับสนุนและพัฒนางานของพนักงานซึ่งจะพัฒนาได้โดยการเพิ่มโอกาสของพนักงานในการเจริญเติบโตก้าวหน้า ด้วยการเพิ่มความรับผิดชอบและเพิ่มการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร (Morham and Wohlstetter 1994, unpagged, อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2545, 47) โดยที่ บราวลี (Brownlea , 1990 , 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับการยินยอมให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือการเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ อีกทั้ง เบียร์ลีย์ (Bearlly , 1990 , 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของความร่วมมือ และเป็นรูปแบบแบบหนึ่งของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งจะต้องมีความเกี่ยวข้องกันกับกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ การแบ่งปันอำนาจ หรือการใช้อำนาจร่วมกันระหว่างบุคคล อีกทั้งการมีส่วนร่วมในทฤษฎีองค์การเป็นการจัดระบบที่ให้โอกาสแก่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจ เกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กรผู้ได้บังคับบัญชาจะรู้ดีกว่ามีเสรีภาพในการให้ความคิดเห็นและให้คำปรึกษาลักษณะเช่นนี้ผู้บริหารจะทำงานกับผู้ได้บังคับบัญชา

มากกว่าจะร่วมกันเป็นรายคน (นิยดา ชุมวรฐายี, 2547, 16 อ้างถึงใน วิน ประมุข, 2544, 9)

ปัจจุบัน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 207 โรงเรียน มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอทุ่งสง อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอบางขัน อำเภอนาบอน อำเภอพิปูน อำเภอลำพรสวรรค์ อำเภอลำง และ อำเภอช้างกลาง ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีการจัดการศึกษาโดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารงานของสถานศึกษา เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชน ช่วยในการพัฒนาโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยได้กำหนดเป้าหมายและความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไรและทำเพื่อใคร ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ และขาดทักษะในการทำงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นเพียงกรรมการที่ปรึกษา หรือรับทราบการดำเนินงานของโรงเรียนเท่านั้น ถือเป็นจุดอ่อนของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, 7)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่าง

สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดสถานศึกษา

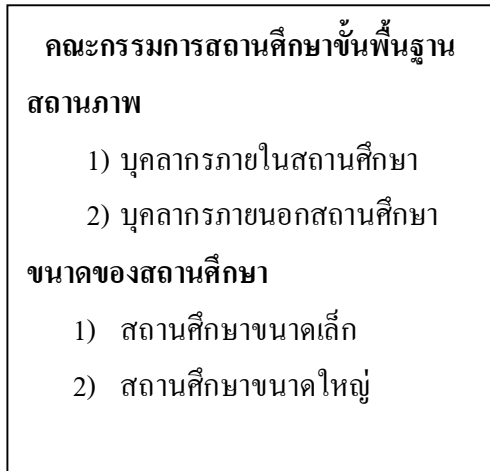
สมมติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพและขนาดสถานศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

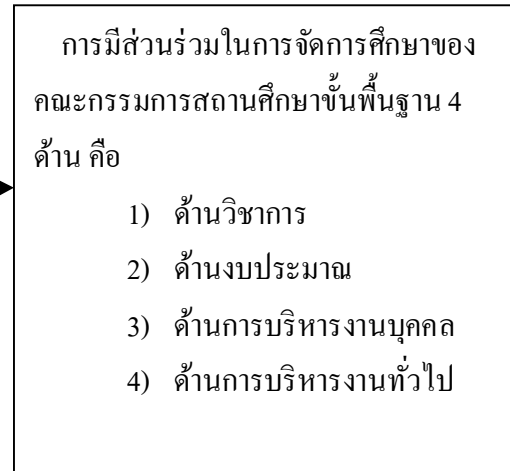
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา จำแนกออกเป็น 4 คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 151-157) ประกอบกับแนวคิดจากผลงานวิจัยของ กฤษณญาณ มุ่งหามณี (2549) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสภาพขนาดของโรงเรียนและการปฏิบัติงานตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่ามีความแตกต่าง ดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลต่อการทำงานทั้ง 4 ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความเข้าใจกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

2. นำผลการวิจัยไปพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลไปพิจารณาปรับปรุงและส่งเสริมสนับสนุนการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารสถานศึกษา

แนวทางวางแผนงานที่เป็นมาตรฐาน กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรทุกคนของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้าน

งบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

2. สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน โดยแบ่งตามกฎกระทรวง เรื่อง การกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546

3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกิน 300 คน โดยแบ่งตามกฎกระทรวง เรื่อง การกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546

4. บุคลากรภายในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. บุคลากรภายนอกโรงเรียน หมายถึง ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 207 โรงเรียน มีจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2,043 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา สุ่มอย่างง่ายโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ตามขนาดของโรงเรียนทั้งหมด และเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ตามจำนวนของคณะกรรมการสถานศึกษา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 248 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มี

ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. นักวันรับแบบสอบถามคืนโดยใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คืนจำนวน 203 ฉบับ โดยเก็บได้จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 170 ฉบับ และสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 33 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 248 ฉบับ คิดเป็น 82 เปอร์เซ็นต์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยการ ทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารด้านงบประมาณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้าน บริหารงานทั่วไป พบว่ามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้าน งบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณาน มุ่งหามณี (2549) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงาน ตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่าการปฏิบัติงานตาม บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ดารณี เสียมไหม (2552) ได้ศึกษาการมี ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนที่มีสำนักงานตั้งอยู่ที่พื้นที่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง เขต 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วน ร่วมในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ

เลิศศักดิ์ นาวารัตน์ (2552) ศึกษาการมีส่วน ร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล นครนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัด การศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะเกิดจากความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องเป็นสำคัญดังนั้น คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเปรียบเหมือน ตัวแทนของชุมชนซึ่งจำเป็นต้องมีส่วนร่วมใน การบริหารการศึกษา เพราะการศึกษาที่ดีต้อง จัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความ ต้องการของท้องถิ่น การที่ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทราบถึงความ ต้องการของท้องถิ่น เป็นประโยชน์ต่อการจัด การศึกษา เพราะเป็นการระดมความคิดของทุก ฝ่ายทำให้เกิดการตัดสินใจร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพส่งผลให้การจัดการศึกษามี ประสิทธิภาพ โดยที่ โอนิกามา เดนิส และคณะ (Onikama Denise and others, 1998) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด การศึกษามีข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดว่า ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันและมีผลกระทบต่อนักเรียนด้าน การเรียนของนักเรียนดังนั้น ชุมชนควรมี ส่วนร่วมกับนักเรียนด้านการวางแผนจัดสร งบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การ ตัดสินใจการเรียนการสอน การประเมินผล

ร่วมกัน ดูแลนักเรียนด้านความประพฤติ การเรียนการสอน การแนะแนว การเยี่ยมบ้านเป็น การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนร่วมกัน รับรู้ปัญหา ต่างๆ ร่วมกันตัดสินใจ เพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้แล้ว เพนา เดลเลอร์ (Pana Delores C, 2000) กล่าวว่าครูควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบปะ ผู้ปกครอง บิดามารดา เพื่อร่วมกันตัดสินใจ การวางแผนการจัดงบประมาณ หลักสูตร การ บริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคลากรและการ จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารและการ ตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีประชาธิปไตยให้ โอกาสกับผู้ปกครองทุกคน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่างคณะกรรมการภายใน สถานศึกษาและคณะกรรมการภายนอก สถานศึกษาโดยรวม และ ในด้านบริหารงาน วิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะ คณะกรรมการภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนข้าราชการครู มี ความรู้ความเข้าใจ และใกล้ชิดการทำงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของ คณะกรรมการภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูง

กว่า คณะกรรมการภายนอกโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ กฤษณาม มุ่ง หามณี (2549) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตาม บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติงาน ตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจำแนกตามสภาพขนาดของโรงเรียน และ ประสิทธิภาพของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการติดต่อสื่อสารกับการปฏิบัติงาน ตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน การเปรียบเทียบโดยจำแนกตาม บทบาทหน้าที่ พบว่ามีความแตกต่าง และผล การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการ จัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ระหว่างสถานศึกษา ขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในด้าน ในด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดย ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขนาดเล็กแตกต่างจากความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขนาดใหญ่ เพราะ โรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนเมือง หรือ กึ่งเมือง กึ่งชนบท ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในชุมชนชนบทโดยการมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในชุมชนเมืองจะสูงกว่าในชุมชนชนบทซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิดิต เชาวดี (2551) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านงบประมาณมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 ควรศึกษาปัจจัยและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ส่งผลให้มีการกำกับส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อทำความเข้าใจ สร้างความมั่นใจ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละสถานศึกษา และมีการรายงานผลการดำเนินงานในการพัฒนาการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษาด้วย

1.3 ควรให้ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยจัดทำเอกสารคู่มือ จัดสัมมนาหรือจัดให้มีการศึกษาดูงานแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

2.1 ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรจัดให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.1 รูปแบบการวิจัยควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือแบบการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). คู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษฎาณ มุ่งหามณี. (2549). การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต3. ปรินิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดารณี เสียมไหม. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนที่มีสำนักงานตั้งอยู่ที่พื้นที่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต 2.
วิทยานิพนธ์, ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546) . การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วิน ประมุข. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
จัดการศึกษาของโรงเรียนวัดหอยกัน สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอปากพะนัง สำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัย การศึกษาศาสนา
และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- เลิศศักดิ์ นาวารัตน์. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์, ครุศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและจัด
การศึกษาของสถานศึกษารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.
กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สถิต เชาวดี.(2551).การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.(2550).แนวทางการดำเนินงาน
การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา.กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.

_____. (2551). แนวทางกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2553). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง
(พ.ศ.2552-2559) ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

Bearlly. (1990). **A Philosophical essay on probabilities**. New York : Dover.

Brownlea. (1990). **Teacher Perspectives form within a school leadership team : a
Phenomenogical Study**.

Dennis. D. R. (1981). **Public Personnel Administration**. New York. Haper
& Collins. College Publishers

Onikama, Denise: and others. (1998). “Family Involvement in Education : A synthesis of
Research for Pacific Educators” [Online] **Elementary – Secondary – Education;
School in Hawaii Distance Education** 6Abstract available: DIALOG File : ERIC
[Accessed September 2,2000]

Peana Delores C. (2000). “Mexican American Parental Involvement in Site Based Management”
[Online] **Elementary – Secondary – Education; School in Texas Distance Education**
4 (1998) Abstarct available : DIALOG File : ERIC [Accessed September]